

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ХОЛОДУ

Мурай О. В.

ОСНОВИ МОРФОЛОГІЇ ЛЮДИНИ

Навчальний посібник

Одеса 2011

Мурай О.В. Основи морфології людини: Навчальний посібник. Одеська державна академія холоду, 2011.- 119 с.

Матеріал навчального посібника викладено на сучасному науковому рівні. Його подане за системним принципом у такій послідовності: будова органів, їх функціональне призначення, топографо-анатомічні особливості. Зазначена послідовність сприятиме кращому розумінню і засвоєнню основних положень та закономірностей системної анатомії.

У навчальному посібнику наведено нові анатомічні дані з урахуванням досягнень у галузі морфології за останні десятиріччя та варіанти норми.

При написанні навчального посібника були використані матеріали з класичних керівництв, підручників, атласів, монографій та оригінальних праць українських і зарубіжних авторів.

Посібник може бути використаний для сприяння ґрунтовному засвоєнню основ морфології людини.

Навчальний посібник призначено для студентів напряму підготовки «Комп'ютерна інженерія».

Навчальний посібник з дисципліни «Основи морфології людини» для студентів спеціальності 6.091503 «Спеціалізовані комп'ютерні системи» та напряму підготовки 0915 «Комп'ютерна інженерія» денної форми навчання складений на підставі робочої програми даної дисципліни та учбового плану.

Посібник розглянутий на засіданні кафедри ІСМ

О. Князева

ної комісії

Корнієнко

Зміст

ВСТУП	4
ОСІ ТА ПЛОЩИНИ	5
1. ПОНЯТТЯ ПРО ОРГАНИ І СИСТЕМИ ОРГАНІВ ОРГАНІЗМУ ЯК ЄДИНЕ ЦІЛЕ	6
2. ВЧЕННЯ ПРО ТКАНИНИ	8
2.1. Види тканин	8
3. ОПОРНО-РУХОВИЙ АПАРАТ. ВЧЕННЯ ПРО КІСТКИ	17
3.1. Скелет тулуба	19
3.1.1. Хребтовий стовп. Грудна клітка	19
3.2. Скелет голови	21
3.3. Кістки кінцівок і їх пояси	23
3.4. З'єднання кісток	27
4. ВЧЕННЯ ПРО М'ЯЗИ	29
4.1. Будова м'язів та їх функції	29
4.2. М'язи тулуба	31
4.3. М'язи голови і шиї	36
4.4. М'язи кінцівок	41
5. НЕРВОВА СИСТЕМА	52
5.1. Загальне поняття про будову і властивості нервової системи	52
5.2. Центральна нервова система	53
5.3. Периферична нервова система	59
5.4. Вегетативна (автономна) нервова система	60
6. ЕНДОКРИННА СИСТЕМА	63
6.1. Центральні регуляторні утворення ендокринної системи	63
6.2. Периферичні ендокринні залози	64
7. КРОВ	68
7.1. Склад, кількість і функції крові	68
7.2. Формені елементи крові	72
7.3. Лімфа	75
8. ТРАВНА СИСТЕМА	76
8.1. Будова травного тракту	76
8.2. Травні залози	82
9. ДИХАЛЬНА СИСТЕМА	84
9.1. Повітроносні (дыхальні) шляхи	84
9.2. Дихальна частина (легені)	86
10. СЕРЦЕВО-СУДИННА СИСТЕМА	89
10.1. Кровоносна система	89
10.1.1. Серце. Кровоносні судини	90
10.2. Лімфатична система	96
11. СЕЧОВА СИСТЕМА	99
12. ОРГАНИ ЧУТТЯ	106
ЛІТЕРАТУРА	118

ВСТУП

Завдання морфології людини як науки полягає в системному підході до опису форми, будови, положення і топографії частин та органів тіла з урахуванням вікових, статевих та індивідуальних особливостей людини.

Роль морфології людини в системі освіти надзвичайно важлива, адже вивчення всіх послідовуючих фахових дисциплін ґрунтується на знаннях будови та функцій органів людини, їх об'єднанні в єдиний цілісний організм внаслідок нейрогуморальної регуляції.

Вивчення основ морфології людини з початковим етапом у складному процесі професійного формування майбутнього спеціаліста. Під час вивчення морфології людини майбутній спеціаліст повинен не тільки накопичити певний об'єм ґрунтовних знань, а й навчитися використовувати їх у конкретній проблемній ситуації, що сприяє формуванню професійного логічного мислення. Це дасть змогу майбутньому спеціалістові цілісно сприймати дію на організм різних етіологічних чинників, логічно оцінювати патогенетичні аспекти та калічні прояви захворювань та застосовувати ці знання у професійній діяльності.

Перед вивченням систем внутрішніх органів доцільно засвоїти знання про нервову, ендокринну систему та кров, які забезпечують нейрогуморальну регуляцію всіх органів та систем організму людини.

Курс «Основи морфології людини» передбачає вивчення морфології на рівні сучасних досягнень медикобіологічних дисциплін із застосуванням новітніх інформаційних технологій.

Курс основ морфології людини складається з теоретичних і практичних занять та самостійної роботи студентів.